

Проектний підхід в механізмі державного управління

В.М. Бабаєв, д.держ.упр., В.І. Торкатюк, д.т.н.

*Харківська національна академія міського господарства
61002, Україна, м. Харків, вул. Революції, 12*

Механізм державного управління являє собою систему різноманітних інструментів реалізації виконавчої влади держави. Застосування нових підходів в сфері державного управління, що покращать взаємовідносини влади й громадян може бути впроваджено за допомогою реалізації проекту, проте на сьогодні елементи проектного менеджменту не знайшли широкого застосування в органах державної влади та місцевого самоврядування, які продовжують використовувати або командно-адміністративні методи, або поодинокі новітні підходи функціонального менеджменту. Постановка проблеми організації діяльності органів державної влади, де провідною є орієнтація на досягнення соціально-визначеного результату, де людина розглядається як клієнт і споживач послуг, а система управління оцінюється крізь призму здатності задовольнити динамічні потреби громадян та встановлення зворотного зв'язку з громадянським суспільством за допомогою проектного підходу є для України новою.

Визначимо особливості проектного менеджменту та його зв'язок з державним управлінням.

За концепцією проектного менеджменту проект розуміється організаційно-технічною системою сформульованих завдань, фізичних об'єктів, технологічних процесів, технічної та організаційної документації, що створюються та запроваджуються для реалізації цих завдань, а також сукупність матеріальних, фінансових та інших ресурсів і управлінських рішень щодо їх виконання. Методологія проектного менеджменту передбачає розробку, реалізацію та розвиток проекту як складної системи, що відтворюється та функціонує в турбулентному зовнішньому середовищі. Головними елементами проекту є задум, ідея, засоби їх реалізації та результати. Виділяють чотири фази проекту: концепція проекту, розробка та підготовка проекту, реалізація проекту, закінчення проекту. Кожна з фаз, у свою чергу, характеризується набором більш-менш сталих елементів та певною технологією виконання. Проектний підхід вимагає чітко визначених: завдань проекту та кінцевого результату, виділених чи наявних ресурсів, часових рамок та обмежень. При створенні об'єктів, складність та масштаби яких невеликі або більші від звичайних, при побудові ексклюзивних об'єктів, при створенні об'єктів, пов'язаних між собою чітко визначеним кінцевим результатом, у разі виконання робіт з жорсткими вимогами щодо строків і витрат, при виконанні робіт з високими технічними характеристиками, при подоланні кризових явищ, при розробці та реалізації народногосподарських програм застосовується проектний підхід в державному управлінні.

На сьогодні в Україні фактом є те, що проектне управління

використовується підприємствами-монополістами: НАК «Нафтогаз», ВАТ «Укртелеком», ВАТ «Обленерго». Характерною їх рисою є те, що завершення одного проекту є початковими умовами для наступного. Такий підхід притаманний програмному управлінню проектами, одним з вдалих прикладів яких в державному управлінні є програма заходів щодо запобігання підтопленню території смт. Фрунзівка Одеської області.

Управління програмами проектів базується на схожих принципах, що і управління портфелем фінансових інструментів, але мають місце і деякі відмінності.

Розроблення і впровадження державних реформ в загальному вигляді являє собою сукупність різноманітних за складністю та масштабами проектів. Управління вказаними проектами є невід'ємною функцією держави та її органів, а подекуди і головним завданням. Залежно від масштабу завдань, що вирішуються на рівні держави, можуть впроваджуватися проекти різних обсягів. Мегапроекти мають макроекономічний характер і можуть бути міжнародними, національними, міжгалузевими та галузевими. Менш масштабні проблеми можуть формулюватися як мультипроекти, що являють собою комплекси програми чи проекти. Різні інноваційні та інвестиційні проекти можливо реалізувати як монопроекти, що мають чітко визначену мету, ресурси, терміни завершення, інші кількісні та якісні характеристики.

Таким чином спостерігаємо тісний взаємозв'язок проектного менеджменту в державному управлінні. Можемо зробити наступні висновки:

- розробка та втілення державних програм вимагає застосування інструментів проектного менеджменту;
- проектний підхід забезпечує ефективне вирішення проблем контролю термінів, витрат та ефективності;
- досягається підвищення контролю з боку громадськості, щодо оцінки виконаних завдань.

Проектний підхід в державному управлінні повинен забезпечити формування оптимальної гнучкої організаційної структури органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, їх взаємодію. Головне, що впровадження проектного менеджменту в державному управлінні сприятиме активізації участі представників громадянського суспільства у врядування, що надасть йому легітимності, двостороннього обміну досвідом, покращить інформованість та взаєморозуміння.